

Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS)

Categories approved by Recommendation 4.7, as amended by Resolution VIII.13 of the Conference of the Contracting Parties.

Note for compilers:

1. The RIS should be completed in accordance with the attached *Explanatory Notes and Guidelines for completing the Information Sheet on Ramsar Wetlands*. Compilers are strongly advised to read this guidance before filling in the RIS.
2. Once completed, the RIS (and accompanying map(s)) should be submitted to the Ramsar Bureau. Compilers are strongly urged to provide an electronic (MS Word) copy of the RIS and, where possible, digital copies of maps.

---

1. Name and address of the compiler of this form:

Miljøfaglig utredning AS - på oppdrag fra
Direktoratet for naturforvaltning (DN)

FOR OFFICE USE ONLY.

DD MM YY

--	--	--

Designation date

--	--	--	--	--	--

Site Reference Number

---

2. Date this sheet was completed/updated:

22. september 2005

---

3. Country:

Norge

---

4. Name of the Ramsar site:

Ilene og Presterødkilen

---

5. Map of site included:

Refer to Annex III of the *Explanatory Note and Guidelines*, for detailed guidance on provision of suitable maps.

a) **hard copy** (required for inclusion of site in the Ramsar List): *yes* x

b) **digital (electronic) format** (optional): *yes* x

---

6. Geographical coordinates (latitude/longitude):

Ilene 59° 16'30" N 10° 23'50" E

Presterødkilen 59° 16' 01" N 10° 26' 05" E

---

7. General location:

Include in which part of the country and which large administrative region(s), and the location of the nearest large town.

Ilene ligger rett vest for byen Tønsberg i Vestfold fylke på vestsiden av Oslofjorden. Presterødkilen ligger rett øst for Tønsberg. Områdene ligger helt inntil byen som har 36 000 innbyggere.

---

8. Elevation: (average and/or max. & min.)

0 m.a.s.l.

9. Area: (in hectares)

Ilene 90,5 (hvorav 62,5 haa er vannareal)

Presterødkilen 86,7 (hvorav 70,1 haa er vannareal)

---

10. Overview:

Provide a short paragraph giving a summary description of the principal ecological characteristics and importance of the wetland.

Ilene er et klassisk delta og gruntvannsområde innerst i en lang smal fjordarm omkring utløpet av Aulielva. Området er mosaikkpreget med store mudderflater, strandenger, takrørskoger, starrbelter samt lyngbevokste områder med furuskog. Presterødkilen er en grunn havbukt omkranset av takrørskoger. Gruntvannsområdene er bygd opp av elveavsetninger og postglasial marin leire og har høy produksjon av alger, snegl, muslinger og andre virvelløse dyr. Disse blottlegges ved fjære sjø og danner viktige

beiteområder for spesielt trekkende ender og vadere. På de permanent neddykkede områdene vokser ålegras *Zostera marina* og tarmgrønnske *Enteromorpha intestinalis*. Hele 240 fuglearter og 200 plantearter er notert fra området.

11. Ramsar Criteria:

Circle or underline each Criterion applied to the designation of the Ramsar site. See Annex II of the *Explanatory Notes and Guidelines* for the Criteria and guidelines for their application (adopted by Resolution VII.11).

1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8

12. Justification for the application of each Criterion listed in 11. above:

Provide justification for each Criterion in turn, clearly identifying to which Criterion the justification applies (see Annex II for guidance on acceptable forms of justification).

Kriterium 2. Store mengder våtmarksfugl benytter de to områdene som rasteplass under trekket, men områdene er også viktig for overvintrende fugl og som hekkeområde for en rekke arter, deriblant flere rødlistearter. Fiskeørn *Pandion haliaetus* sees nesten daglig fra vår til tidlig høst, sangsvane *Cygnus cygnus* er vanlig på trekk og overvintring, vannrikse *Rallus aquaticus* sees på trekket og hekker regelmessig, andre hekkefugler er åkerrikse *Crex crex* (ikke årlig) og dverglo *Charadrius dubius*. Den rødlistede karplantarten dverggylde *Centaureum pulchellum* er påvist på Ilene og dette funnet indikerer at det også er flere rødlistede karplantearter på Ilene.

Kriterium 3. De næringsrike store mudderflatene og gruntvannsområdene har høy produksjon av snegl, muslinger og andre virvelløse dyr. De store gruntvannsområdene blottlegges ved fjære sjø på tross av de beskjedne tidevannsforskjellene i regionen. Arealene som tørrlegges er meget gode beiteområder for bl.a. andefugl og vadefugl store deler av året, men spesielt for ande- og vadefugl under trekket. Store våtmarker av denne typen er nå sjeldne da de tradisjonelt har blitt fylt ut til industri eller andre økonomiske formål. Faunaen og floraen i Ilene og Presterødkilen inkluderer både truede arter og arter som er typiske/representative for den biogeografiske regionen. Mange sjeldne arter for Norge er registrert her.

13. Biogeography (required when Criteria 1 and/or 3 and /or certain applications of Criterion 2 are applied to the designation):

Name the relevant biogeographic region that includes the Ramsar site, and identify the biogeographic regionalisation system that has been applied.

a) biogeographic region:

Boreonemoral vegetasjonssone, Svakt oseanisk seksjon (Bn-O1).

b) biogeographic regionalisation scheme (include reference citation):

Soneinndeling som viser variasjon i vegetasjon fra sør mot nord og fra lavland til fjell, og seksjonsinndeling som viser variasjon mellom kyst og innland. Referanse: Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge; vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.

14. Physical features of the site:

Describe, as appropriate, the geology, geomorphology; origins - natural or artificial; hydrology; soil type; water quality; water depth, water permanence; fluctuations in water level; tidal variations; downstream area; general climate, etc.

Geologi	Hovedsakelig rombeporfyr, noe monzonitt i vest
Geomorfologi	To grunne havbukter på hver sin side av Tønsberg by. Begge ligger relativt beskyttet mot vær og vind. Vestfolds nest største elv og to bekker renner ut innerst i Ilene, og i Presterødkilen renner det ut en større bekk. Ved munningen av elva i Ilene er det flere karakteristiske som indikerer fortsatt aktiv bunntransport av materiale ut i fjorden.

Opprinnelse	Naturlig
Substrat/jordtype	Jordsmonnet består vesentlig av marin leire som sammen med marint slam, tangrester og skjellsand gir en meget næringsrik jord.
Vannkvalitet	Vannkvaliteten er relativt god, men vannkvaliteten i tilførselsbekkene / elvene fører til forurensing av gruntvansområdet, spesielt i perioder med mye nedbør og flom.
Dybde/fluktuasjoner	Store arealer er svært grunne og blottlegges ved fjære sjø. Tidevannforskjellen i Oslofjorden er liten, vanligvis ca. 0,5 m. Ingen steder innenfor området er dybden større enn noen få meter.
Klima	Området har kystklima og middeltemperaturen for januar i Tønsberg var i perioden 1961 til 1990 -3,2°C, og for juli 16,8°C. Årsnedbøren var i perioden 1961-1990 ca. 930 mm.

15. Physical features of the catchment area:

Describe the surface area, general geology and geomorphological features, general soil types, general land use, and climate (including climate type).

Nedbørsfeltet til Aulielva som renner ut i Ilene er på 364 km² og for Vellebekken (Kilebekken) som renner ut i Presterødskilen er nedbørsfeltet 25,3 km². Nedbørsfeltene består av dyrket mark, skog og bebygd areal. Jordtypen er vesentlig fluviale og glaci-fluviale avsetninger med marin leire i nedre deler. Korndyrking dominerer landbruksvirksomheten i området. Klimaet er typisk kystklima med varme somre og milde vintre.

16. Hydrological values:

Describe the functions and values of the wetland in groundwater recharge, flood control, sediment trapping, shoreline stabilization, etc.

Områdene fungerer som sedimentasjonsfeller for erodert materiale fra nedbørsfeltet til elva og bekkene som renner ut i gruntvansområdene.

17. Wetland Types

a) presence:

Circle or underline the applicable codes for the wetland types of the Ramsar "Classification System for Wetland Type" present in the Ramsar site. Descriptions of each wetland type code are provided in Annex I of the *Explanatory Notes & Guidelines*.

Marine/coastal: A • B • C • D • E • F • G • H • I • J • K • Zk(a)

Inland: L • M • N • O • P • Q • R • Sp • Ss • Tp • Ts • U • Va •
Vt • W • Xf • Xp • Y • Zg • Zk(b)

Human-made: 1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8 • 9 • Zk(c)

b) dominance:

List the wetland types identified in a) above in order of their dominance (by area) in the Ramsar site, starting with the wetland type with the largest area.

A, G

18. General ecological features:

Provide further description, as appropriate, of the main habitats, vegetation types, plant and animal communities present in the Ramsar site.

Et typisk transekt fra ytterst til innerst starter med permanent neddykkede arealer hvor tette bestander av ålegras *Zostera marina* og tarmgrønnske *Enteromorpha intestinalis* danner viktige beiteområder for bla. svaner

Cygnus sp. Lenger inn tørrelegges bunnen regelmessig ved lavvann og ytterst i denne sonen vokser salturt *Salicornia europaea* i tette bestander. Disse områdene blir overgjødset med slam, alger og næringsstoffer fra havet og via Aulielva og bekkene kommer suspendert næringsrikt materiale fra jordbruksproduksjonen. Dette fører til en høy produksjon av muddersnegl, muslinger og andre næringsdyr som igjen er viktig næring for våtmarksfugl. Størst betydning har gruntvannsområdene for ender og vadefugl. Innenfor, der havet ikke oversvømmer ved høyvann finnes det i Ilene en brem av strandenger. Her dominerer saltsiv *Juncus gerardii*, rødsvingel *Festuca rubra*, krypkvein *Agrostis stolonifera* og smalkjempe *Plantago lanceolata*. I denne sonen finnes også den rødlistede karplantearten dverggylde *Centaurion pulchellum*. Spredt omkring i området finnes mindre partier med takrør *Phragmites australis*, havsivaks *Schoenoplectus maritimus* og havstarr *Carex paleacea*. Presterødkilen er ikke så "habitatrik" som Ilene og består hovedsakelig av et stort gruntvannsområde omkranset av mektige takrørskogger.

---

19. Noteworthy flora:

Provide additional information on particular species and why they are noteworthy (expanding as necessary on information provided in 12. Justification for the application of the Criteria) indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc. Do not include here taxonomic lists of species present – these may be supplied as supplementary information to the RIS.

Den rødlistede karplantearten dverggylde *Centaurion pulchellum* er påvist på Ilene. Dverggylde er en typisk art for ugjødslede beitede strandenger i denne regionen og indikerer at det også er flere rødlistede karplantearter på Ilene. Det er ikke kjent rødlistede plantearter i Presterødkilen.

---

20. Noteworthy fauna:

Provide additional information on particular species and why they are noteworthy (expanding as necessary on information provided in 12. Justification for the application of the Criteria) indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc., including count data. Do not include here taxonomic lists of species present – these may be supplied as supplementary information to the RIS.

Fisk:

Aulivassdraget er lakse- og sjøørretførende. Produksjonen av sjøørret er redusert i forhold til naturgitt kapasitet på grunn av inngrep og forurensning.

Fugler:

Ilene og Presterødkilen er først og fremst viktige beite- og rasteområder for våtmarksfugl. Områdenes viktigste funksjon er som rasteområder for våtmarksfugl under trekket vår og høst. Nedenfor følger eksempler på arter som er observert med over 500 ind. (makstall i parentes) i ett av delområdene: storskarv *Phalacrocorax carbo* (500 ind.), knoppsvane *Cygnus olor* (500 ind.), grågås *Anser anser* (1500 ind.), kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* (1000 ind.), brunnakke *Anas penelope* (500 ind.), krikand *Anas crecca* (1500 ind.), stokkand *Anas platyrhynchos* (3000 ind.), vipe *Vanellus vanellus* (1500 ind.), heilo *Pluvialis apricaria* (500 ind.), enkeltbekkasin *Gallinago gallinago* (500 ind.), myrsnipe *Calidris alpina* (500 ind.), storspove *Numenius arquata* (800 ind.), gluttsnipe *Tringa nebularia* (opptil 600 ind.), brushane *Philomachus pugnax* (800 ind.), gråmåke *Larus argentatus* (8000 ind.), fiskemåke *Larus canus* (2000 ind.), hettemåke *Larus ridibundus* (1500 ind.) og makrellterne *Sterna hirundo* (100 ind.). Men også andre fuglearter enn våtmarksfugl observeres i området og nedenfor følger eksempler på arter som er observert med over 500 ind.: tårnseiler *Apus apus* (750 ind.), bok-/bjørkefink *Fringilla coelebs / montifringilla* (1500 ind.), rødvingetrost *Turdus iliacus* (4460 ind.), stør *Sturnus vulgaris* (8500 ind.), kaie *Corvus monedula* (1500 ind.). Områdene er også viktige overvintringsplasser, f.eks.: knoppsvane (200 ind.), stokkand (200 ind.) og gråmåke (2000 ind.) Typiske arter som hekker i områdene er: knoppsvane, stokkand, gravand *Tadorna tadorna*, vannrikse *Rallus aquaticus* (ikke årlig), åkerrikse *Crex crex* (ikke årlig), tjeld *Haematopus ostralegus*, vipe, dverglo *Charadrius dubius*, rødstilk *Tringa totanus*, fiskemåke og makrellterne. Totalt er det registrert 255 fuglearter.

Virvelløse dyr:

Mudderbankene og gruntvannsområdene har høyst sannsynlig en artsrik fauna av virvelløse dyr, men ingen større vitenskapelig studier av den laverestående faunaen er foretatt.

---

21. Social and cultural values:

e.g., fisheries production, forestry, religious importance, archaeological sites, social relations with the wetland, etc. Distinguish between historical/archaeological/religious significance and current socio-economic values.

Ilene regnes som det beste området for fugletitting i fylket pga. artsrikdom, god oversikt / tilrettelegging samt nærhet til Tønsberg by med 36 000 innbyggere. Også Presterødkilen er en populær plass for ornitologer, men er ikke like mangfoldig og heller ikke like godt tilrettelagt. Områdene kan ha marinarknologisk interesse på grunn av sin beliggenhet nær middelalderbyen Tønsberg.

---

22. Land tenure/ownership:

(a) within the Ramsar site:

Delvis privat, delvis offentlig

(b) in the surrounding area:

Delvis privat, delvis offentlig

---

23. Current land (including water) use:

(a) within the Ramsar site:

Området benyttes vesentlig til fugletitting og fotturer langs den etablerte turstien "Grevestien" i Ilene.

(b) in the surroundings/catchment:

Delområdet Ilene er vesentlig omgitt av landbruksområder, jordbruksarealene brukes vesentlig til korn og fôrproduksjon, samt husdyrbeite. Delområdet Presterødkilen er vesentlig omgitt av boligbebyggelse, landbruksarealer samt en del industri.

---

24. Factors (past, present or potential) adversely affecting the site's ecological character, including changes in land (including water) use and development projects:

(a) within the Ramsar site:

Noe ulovlig jakt foregår i Ilene, særlig vest i området.

(b) in the surrounding area:

Et meget stort areal med strandeng nord for delområdet Ilene var fram til 1952 en naturlig del av våtmarksområdet, men ble så dyrket opp. Oppdyrkingen har i vesentlig grad redusert områdets naturfaglige verdier, ikke bare botanisk og vegetasjonsmessig, men viktige beiteområder for våtmarksfugl og fuglearter knyttet til strandenger gikk også tapt. På grunn av sin beliggenhet nær inntil et større befolkningssentrum har flere krenkelser av grensene til naturreservatet / Ramsarområdet foregått, senest av Statens Vegvesen i 2004. Delområdet Presterødkilen er presset av utbyggingsinteresser og store arealer omkring kilen har gått tapt.

---

25. Conservation measures taken:

List national category and legal status of protected areas, including boundary relationships with the Ramsar site; management practices; whether an officially approved management plan exists and whether it is being implemented.

Presterødkilen naturreservat ble opprettet den 04. juli 1969, og ble den 28. juni 1985 revidert og fredet som naturreservat. Ilene fredet som naturreservat den 02. oktober 1981 ved kongelig resolusjon med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10, § 21, § 22, § 23. Naturreservat er strengeste verneform i Norge. Grensene for Ramsar området Ilene & Presterødkilen sammenfaller med grensene for dette naturreservatet Ilene og naturreservatet Presterødkilen.

---

26. Conservation measures proposed but not yet implemented:

e.g. management plan in preparation; official proposal as a legally protected area, etc.

Fylkesmannen i Vestfold kunngjorde i juni 2005 oppstart av arbeidet med revisjon av vernegrenser (utvidelser), verneforskrifter, samt utarbeidelse av forvaltningsplaner, for Ilene og Presterødkilen

naturreservater i Tønsberg. Direktoratet for naturforvaltning har gitt fylkesmannen i oppdrag å gjennomføre disse tiltak i løpet av 2005.

---

27. Current scientific research and facilities:

e.g., details of current research projects, including biodiversity monitoring; existence of a field research station, etc.

For tiden foregår det ingen organiserte vitenskapelige undersøkelser i Ilene (kommersielle), men fuglelivet i Ilene følges av lokale ornitologer på frivillig basis.

---

28. Current conservation education:

e.g. visitors' centre, observation hides and nature trails, information booklets, facilities for school visits, etc.

Et informasjonssenter er etablert på husmannsplassen Holmen rett utenfor reservatgrensen på nordsiden av Ilene. Et fugletårn er satt opp og er tilgjengelig for alle. En sti gjennom området er etablert (Grevestien) og kanaliserer ferdsele slik at unødige forstyrrelser unngås. Fylkesmannen i Vestfold har utarbeidet en felthåndbok for bruk i skolene. Denne inneholder de vanligste fugleartene som kan sees i området. Det er også laget en informasjonsfolder på 8 sider som tar for seg naturforholdene ved Ilene naturreservat.

---

29. Current recreation and tourism:

State if the wetland is used for recreation/tourism; indicate type(s) and their frequency/intensity.

Området benyttes vesentlig til fugletitting og fotturer.

---

30. Jurisdiction:

Include territorial, e.g. state/region, and functional/sectoral, e.g. Dept of Agriculture/Dept. of Environment, etc.

Direktoratet for naturforvaltning (DN)

---

31. Management authority:

Provide the name and address of the local office(s) of the agency(ies) or organisation(s) directly responsible for managing the wetland. Wherever possible provide also the title and/or name of the person or persons in this office with responsibility for the wetland.

Ansvarlig forvaltningsmyndighet er:
Fylkesmannen i Vestfold, Stoltenbergsgt. 38, N-3100 Tønsberg

---

32. Bibliographical references:

scientific/technical references only. If biogeographic regionalisation scheme applied (see 13 above), list full reference citation for the scheme.

Axelsen, T. 1989. Fuglelivet i Ilene og Gullkronene naturreservat. Rapport. 39 s.

Fylkesmannen i Vestfold 1975. Utkast til verneplan for våtmarksområder i Vestfold fylke. 51s.

Fylkesmannen i Vestfold 1987. Felthåndbok, Ilene våtmarksreservat. Fylkesmannen i Vestfold, miljøvernavdelingen. Brosjyre. 24 s.

Fylkesmannen i Vestfold. 1988. Forvaltningsplan for Ilene Naturreservat. Fylkesmannen i Vestfold, miljøvernavdelingen juli 1988.

Norderhaug, M. 1968. *Presterødskilen*. Østlandske naturvernforening småskrifter nr. 8. 40 s.
Riksantikvaren, Fylkeskultursjefen, Fylkeskultursjefen, Tønsberg og omland reiselivslag,

Fylkesmannens miljøvernavdeling, Tønsberg kommune - kulturkontoret. Udatert. Grevestien. Natur og kultursti. Brosjyre. 26 s.

Røv, N., Eide, S. & Hangård, A. 2004. Betydningen av trafikkstøy for fuglelivet i Ilene og Presterødkilen naturreservater. 1-10.

Schmedling, T. & Markussen, J. Udatert. Ilene naturreservat. Fylkesmannen i Vestfold, miljøvernnavdelingen. Brosjyre. 8 s.

Schmedling, T. & Markussen, J. Udatert. Holmen informasjonsenter for natur- og miljøvern. Fylkesmannen i vestfold, Mijøvernnavdelingen. Brosjyre. 4 s.

Please return to: **Ramsar Convention Bureau, Rue Mauverney 28, CH-1196 Gland, Switzerland**
Telephone: +41 22 999 0170 • Fax: +41 22 999 0169 • e-mail: ramsar@ramsar.org